

آموزش در مدارس فردا

مدتی است که کلاس های تولید محتوای الکترونیک در بعضی از مناطق آموزش و پرورش و برای آشنایی معلمان با علم روز و فناوری جدید آموزش از طریق رایانه برگزار می شود.

مدتی است که کلاس های تولید محتوای الکترونیک در بعضی از مناطق آموزش و پرورش و برای آشنایی معلمان با علم روز و فناوری جدید آموزش از طریق رایانه برگزار می شود.

اما ضمن اینکه برگزاری این کلاس ها را در جهت تحول نظام آموزشی می دانیم و به فال نیک می گیریم، امیدواریم برگزاری این کلاس ها فقط جنبه نمایشی و یا چشم و هم چشمی بین مدارس، معلمان و مناطق نداشته باشد و واقعاً باهدف تحول در نظام آموزشی کشور صورت گیرد و به کاری مقطعی با اهداف کوچکی نظیر آشنا شدن با نرم

افزارهای مختلف یا در نهایت ساخت یک لوح فشرده در پایان دوره خلاصه نشود. امیدواریم ضمن اینکه همکاران فرهنگی در این دوره ها با جدیت حاضر می شوند، استفاده از اساتید خبره با آموزش و تمرین در کلاس توأم باشد.

دنیای امروز در حال پیشرفت است همانگونه که حتی دیران فیزیک و علوم تجربی در درس ماشین های ساده برای دانش آموزان بیان می کنند که ماشین های ساده کار را ساده تر می کنند، اما نقش رایانه به عنوان یک ماشین مرکب علاوه بر ساده تر کردن کارهای روزمره باعث می شود با تکیه بر فناوری، لوح های فشرده ای ساخته شود که در امر آموزش دانش آموزان بسیار مؤثر خواهد بود.

باید با متکلم بودن دبیر در کلاس های درس خداحافظی کرد! باید به دانش آموزان این فرصت را بدهیم که بتوانند درس را بیش از یکبار و درست مثل بار اول از زبان معلم بشنوند، شاید بعضی از دانش آموزان واقعاً نیاز دارند مطالب درسی برایشان چندباره تکرار شود و یا ممکن است دانش آموزی درسی خاصی را غایب بوده یا نیاز به یادگیری درس به شیوه معلم دلخواه خود داشته باشد.

قبول کنیم که معلمان هم همانند انسان های دیگر شاید قادر نباشند همیشه آن طور که دلخواه خودشان است تدریس کنند. آرام نبودن جو کلاس، آماده نبودن فضای آموزشی، مشکلات دبیران، فراربودن مطالب از ذهن دبیر، عدم توالی و برنامهریزی ذهنی مناسب توسط دبیر، عدم مدیریت زمان و ده ها عامل دیگر از جمله عواملی هستند که ممکن است بر ذهن تدریس کننده تأثیر منفی داشته باشند و عدم موفقیت یا موفقیت نسبی دبیر را همراه داشته باشند، در صورتیکه عملاً خود دبیر هم ممکن است در بسیاری از جلسات تدریس از فعالیت خود رضایت نداشته و یا در خوشبینانه ترین حالت رضایت نسبی داشته باشد.

• تجربه دبیر

صاحب این قلم با داشتن ۱۷ سال تجربه تدریس در پایه ها و دروس متفاوت و نهایت سعی و کوشش در امر تدریس و یاددهی به دانش آموزان اعتقاد دارد با خوشبینی زیاد حداکثر در نیمی از کل ساعات تدریس، موفقیت ۸۰ درصد و بالاتر را داشته است و در حدود ۲۵ درصد جلسات تدریس، موفقیت ۶۰ تا ۸۰ درصد و در ۲۵ درصد ساعات تدریس باقیمانده، موفقیت کمتر از ۶۰ درصد را

داشته است که باید علت یابی شود. موارد ذکر شده وضعیت کلی دبیری بوده که در نوع خود و به تأیید ۲ معلم راهنما در زمان تحصیل، در درس تمرین معلمی (کارورزی) ضمن موفقیت کامل، موفق به اخذ نمره ۲۰ در هر ۲ ترم کارورزی شده است (لازم به ذکر است که نمره این درس به دانشجویان دیگر حتی به صدم نمره داده شده است؛ مثلاً نمره ۱۹/۰۱)، در نظر بگیری دبیری را که در ۲ نوبت کار می کند (نگارنده هم خود چندین سال همین شرایط را تجربه کرده است).

به جرأت می توان گفت بیش از ۹ ساعت تدریس، با قدم زدن مداوم در کلاس های درس پرسش و پاسخ و فعالیت جانانه همراه است و این نوع فعالیت را تنها آنانی که در کلاس های درس تدریس کرده اند و تجربه یاددهی داشته اند با اعماق وجود خود درک می کنند. شاید شما خواننده محترم هم حق بدهید که توان دبیر در آخرین ساعات تدریس کمتر شده باشد و همزمانی این مسئله با خستگی زیاد دانش آموزان، هم بر کیفیت یادگیری اثر منفی دارد و هم انرژی بیشتری می طلبد، هرچند ممکن است به دلیل تکرار چندباره درس و یاددهی مطلوبتر دبیر، یادگیری دانش آموزان مطلوبتر باشد.

• انتظارات فراگیران

مجدداً تأکید می کنم که باید با شیوه های نمایشی برگزاری دوره ها خداحافظی کرد، واقعاً و باتمام وجود باید برنامه ریزی اصولی انجام داد و به این امر زمان لازم را اختصاص داد.

با کنکاشی که به کمک تعدادی از فراگیران این کلاس ها انجام شد آنها از اینکه یکسال یا نیم سال تحصیلی و هر هفته نیم روز را به یادگیری تولید محتوای الکترونیک اختصاص دهند اما هیچ امتیازی برای آنها وجود نداشته باشد، گله مند بودند، حتی این کلاس ها به عنوان ساعات آموزش ضمن خدمت هم برای آنها محسوب نمی شود و این جای سؤال، تعجب و تأسف دارد و از این باب نظر معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور به این مسئله جلب می شود و تقاضای توجه بیشتر به ضرورت این دوره های تخصصی خاص و ویژه برای معلمان و اختصاص اعتبار لازم برای اجرای این دوره ها مدنظر فرهنگیان کشور است. واقعاً نمی توان انتظار تحول فراگیر در آموزش و پرورش را داشت اما نسبت به صدور یک گواهینامه ضمن خدمت برای افرادی که وقت و انرژی صرف می کنند و با وجود دوری راه با عشق و علاقه فراوان در کلاس ها حاضر می شوند، بی اعتنا بود.

• آموزش با شیوه جدید

در هدف گذاری تولید محتوای الکترونیک نباید هدف آموزش رایانه باشد چرا که معلمان به جز آن دسته که رایانه تدریس می کنند از این بخش استفاده عمومی می برند اما آنچه در این کلاس ها اهمیت دارد این است که برای هر درس یک کتاب درسی که در یک جلسه و توسط معلم تدریس می شود به شیوه خود معلم تولید شود و این امر می تواند در بهترین شرایط آرمانی و روحی و روانی معلم صورت گیرد. در واقع در زمان تدریس معلم فشار حاصل از یک گروه از دانش آموزان را بر دوش خود احساس نمی کند و می تواند با فراغ بال تدریس کند.

با لحاظ شدن همه اینها لازم های یادگیری دانش آموز، لوح فشرده ای که تهیه می شود به جای تدریس خود معلم در طول سال تحصیلی برای دانش آموزان در هر جلسه به نمایش در می آید و بدین ترتیب می توان تمام محتوای کتاب درسی را به صورت لوح فشرده در آورد تا دانش آموزان ضعیف، متوسط و یا حتی قوی بتوانند چندین بار مطالب درسی را در منزل مرور کنند و با ابتکارات و خلاقیت هایی که شخص سازنده لوح در آن ایجاد می کند عملاً علاقه دانش آموز به یادگیری افزایش خواهد یافت و دبیران از انرژی خود در جهت توضیحات بیشتر و به روزتر در کلاس درس استفاده می کنند.

پس بهتر است آموزش دبیران که اکنون آغاز شده است با جدیت، تشویق و یک برنامه ریزی اصولی و منسجم ادامه یابد. در این راستا پیشنهاد می شود با برنامه ریزی نیروهای مازاد آموزش و پرورش بجای حضور در مدرسه، صرفاً در این کلاس ها شرکت کنند تا سال های بعد بتوانند با دست پرتر در کلاس های درس یا رشته شغلی ویژه خود حضور مؤثرتر داشته باشند.

بر مسلم است که در این دوره هدف، آموزش رایانه به همکاران فرهنگی نیست هرچند آموزش رایانه پیش نیاز شرکت در دوره محسوب می شود.

• حذف مشکل همیشگی

در ساعات تدریس معلّم، بعضی از دانش آموزان مشغول نوشتن هستند و همزمان به درس هم گوش می دهند، بعضی نمی نویسند، بعضی به اشتباه مطالب را از روی تخته سیاه وارد دفتر خود می کنند و بعضی مواقع شاید در پایان کلاس با به صدا درآمدن زنگ موفق به نوشتن مطالب یادداشت شده درس در دفتر خود نشوند. پس اگر تدریس در بهترین حالت ممکن هم صورت گیرد ممکن است با موانعی از قبیل مواردی که بر شمرده شد، مواجه شود که از کیفیت مطلوب برای یادگیری دانش آموزان می کاهد. در صورتی که لوح های فشرده آماده تولید محتوا بر تمام این کاستی ها خط بطلان خواهند کشید.

• محاسن و معایب محتوای الکترونیک

• محاسن: آموزش از طریق لوح های فشرده تولید محتوا باعث می شود آموزش یک درس به چندین کلاس مختلف به صورت کاملاً یکسان داده شود. شاید در بعضی از مواقع دبیر قسمت هایی از درس را در یک یا چند کلاس درس با تأکید کمتر بیان کند و حتی از قلم بیندازد در صورتی که انتظار او از دانش آموزان فهم کامل آن مطلب درسی است و انتظار دارد موقع امتحان از آن قسمت به خصوص هم مثل دیگر مطالب، دانش آموزان امتحان پس بدهند.

• معایب: تولید محتوا یک امر زمان بر است و شخصی که تصمیم به تولید محتوا دارد باید بتواند با نرم افزارهای مختلف کیفیت کار خود را بالا ببرد که زمان و حوصله زیادی را می طلبد. از سوی دیگر با توجه به پیشرفت علم و کشفیات جدید و نیاز دانش آموزان به یادگیری به روز (به روز شدن مطالب) بعد از زمانی چند لوح های فشرده جدیدی باید ساخته شود و جایگزین لوح های قدیمی تر شود.